

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Oldemor

Jeg blev født i en stationsby øst for Esbjerg på årets længste dag (1947). Min mor var cyklende hjemmesygeplejerske, min far var lærer på byens skole, og min storesøster var en stor pige på henved 6 år. Vores 3-værelses lejlighed var et hjem med klaver, hvor min mor og storesøster sad og spillede. Tiden dengang lige efter verdenskrigen blev tegnet af plovmanden bag sin hest, men bare et tiår senere fossede danmarkshistoriens største velfærds-boom ind over hele kongeriget

...

Min oldemor havde født 11 børn, min bedstemor 4, min mor 2, hvorimod min kone bare fødte 1 barn. Indbyggertallet herhjemme er alligevel blevet fordoblet igennem de sidste 100 år (cirka fra 3 til nu 6 millioner)

...

I kirken blev jeg døbt Jens Emborg - et navn der igennem århundreder var blevet genbrugt igen og igen af mine slægtsrødder. I begyndelsen af 1950'erne byggede vi vores hus. Vi havde købt en gammel frugthave nede i fodenden af barndommens gade. Ikke længere kul og kakkelovn, men vild luksus med fjernvarme. Ikke lokum, men eget toilet og bad, også eget værelse og i 1954 begyndte jeg at gå i skole

...

Som ung mand i 60'erne arrangerede jeg rockkoncerter overalt i Jylland (langhåret pigtråd). Bestod svendeprøve som murer og læste derefter videre til arkitekt i Århus, hvorefter en af pigtråds-vennerne trak mig med ind i luftfarts-branchen her i København. Eventyret mit har været lykkeligt. Meget forskelligt har jeg prøvet. Nogen mener, at jeg har været godt tosset, men selv om jeg udemærket kan huske de barske perioder, har mit lange liv været enormt spændende

...

Nu om dage er jeg en gammel folkepensionist - bor alene - og har egentlig aldrig haft det bedre

...

Her er 4 kopier af nu digitaliserede breve skrevet for 150-200 år siden til og imellem unge mennesker. Omtalte Edvard er min oldefar, han blev møller ude på den jyske hede ved Skjern Å nord for Brande, og Peter - der blev økonomisk godt gift med en pige inde fra Horsens - bosatte sig ovre på Samsø, hvor ydermere storesøsteren Andine blev barnepige, og hvor hun blev højt elsket af alle børn derovre på øen for at sælge sammenkogte slikkepinde

...

Slægtens gren (Emborg) blev alene forøget af Edvard og lillebror Peter. Lige inden grundloven - i 1849 - var alle 5 børn blevet født på herregården Pedersholm i Vejle. Dengang var børnedødeligheden enorm, og derfor er det bemærkelsesværdigt, at ingen døde som små. Forældrene havde der forpagtet herregårds-mejeriet - "hollænderi" sagde man - først 45 år senere blev verdens første andelsmejeri etableret i det vestlige Jylland. Børnenes skole har antagelig været herregårdens private. Folkeskolen var endnu meget ny (besluttet af embedsværket i 1814, men først derefter skulle seminarierne bygges og lærerne uddannes)

...

Datteren Andine var ældst. Hun var blevet født et halvt år efter brylluppet i Vejle. Børnenes far var kommet til Vejle fra Norge via Horsens. Hans far, børnenes farfar, var i sin tid blevet født på Hanstedgård nord for Horsens. Farmoren var norsk, og var antagelig familiens giftekniv. Børnenes egen mor var kommet til Vejle nede fra hertugdømmet Holsten, hun var 12 år ældre end sin mand, og hun var hollænderi-ekspert

...

Alle 5 børn hjalp givetvis til i den daglige drift. Hidtil havde

nationalitet ikke betydet noget videre, men det var begyndt at betyde rigtig meget for folket - ikke mindst på grund af propaganda fra militæret efter Napoleonskrigene. Selv om deres mor var tysk, deres far norsk, og de danske, er det uklart, hvordan det påvirkede dem. I øvrigt var fotografiet i de samme tider blevet opfundet nede i Frankrig, og billeder har jo nu om dage som forvandlet hele verden

...

Efter et 10-år i Vejle forpagtede man herregårds-mejeriet på Broholm ovre i det sydøstlige Fyn, og flere år senere igen herregårds-mejeriet på Store Borupgaard nord for Horsens. Efterhånden var Peter blevet 17 år gammel, og var kommet i bogtryk-lære i Vordingborg. Henrik var blevet 21, og var i handels-lære i Århus

...

1: Borupgaard 5/6 1862. Til Jomfru Andine Emborg, Ussinggaard. Kjære Andine. Moder lader dig hermed vide, at hun agter saafremt Gud vil, at der ikke kommer noget i vejen, at besøge dig 3die Pinsedag tilligemed Henrik. I de rigtige Pinsedage maa vi blive, dels for lille Peter kommer hjem, og maa vi jo kjøre med ham, og dels for at Moder og jeg ikke i denne tid kan være borte begge, og jeg vil nødig være ene i Pinsedagene. Jeg kommer saa en dagstid efter markedet til Ussinggaard. Alting gaar her med det gamle, vi ere alle nogenlunde raske, og har det godt, vi har megen mælk og nok at bestille. Du taler nu snart med din Moder, hun kan da fortælle dig, hvorledes alt er her. Med hilsen fra dine altid hengivne Forældre (underskrevet Din Fader Emborg)

...

2: Deimangolli 17/8 1864. Min kjære søster. Jeg takker dig mange gange for dit sidste brev saavel som for de andre jeg har modtaget fra dig. Den forglem-mig-ei du sendte, skal jeg opbevare som en helliggave, jeg skal bringe den med tilbage til Danmark igjen engang naar jeg kommer hjem, men det

varer maaske længe. Og Edvard, hvad mener du, det havde jeg dog ikke tænkt han vilde gifte sig endnu, han er rigtig blevet forgabet i Birgitte, nu det kan maaske gaa helt godt. Du kan tro kjære søster, Australien er egentlig ingen rart land at være i, jeg siger egentlig, for seer du her føres stadig saadant et omflakkende liv, og arbejde må man jo stadig og dygtig. Det hedder blot hænge i fra morgen til aften sildig, og knap nok har man ro om natten. Jeg for min part finder mig meget godt deri, jeg kan klare mig hvor det er, og kommer altid godt ud af det og har stadigvæk temmelig godt med penge, men her er mangen en stakkel, som ikke er rigtig rask, og ikke kan arbejde, ingen penge har, og ingen arbejde kan faa, uha du kan tro, det er et surt liv, han er færdig at sulte ihjel, mangen en sulter vel ogsaa ihjel, gaar vild i de store skove, eller falder i drikke-hullerne om natten og drukner. Det er forresten kjedeligt, jeg ikke har mit portræt, det vilde ? ? ? vor kjære moder, men til næste postdag sende det, når nu bare ikke brevene går feil blandt al den hurlumhei de tydskere går og laver. Hils kjære Peter og tak ham for hans brev. Hils nu vor dyrebare moder mange tusinde gange fra mig, trøst hende for min skyld, jeg har det rigtig godt. Elskte søster, jeg kan nu ikke skrive mere, jeg skal i seng, mine kammerater har alt været i seng over en time, en anden gang skal du faa noget mere at læse. Hils nu dem alle, familie og bekjendte mange gange fra mig. Og du hilses paa det hjerteligste af din altid hengivne Henrik. Undskyldning for Edvard, at han ingen brev modtager fra mig. Du ved nu grunden, din Henrik. Peter bad mig skrive, hvad brevene koster mig. Vil du sige ham, dem jeg endnu har modtaget koster ingenting når de kommer her. Lev vel Andine (underskrevet Din Henrik)

...

3: Svarbrevet, dateret Borupgaard 21/1 1865, kom retur til afsenderen. Min kjære Henrich. Vi har længe ventet efter brev fra dig. Det sidste brev vi modtog fra dig fik vi i oktober, det

var skrevet den 17. august, og da skrev du, at du vilde skrive igen til næste postdag, men endnu har vi ingen modtaget, jeg vil da haabe, at det er gaaet galt og at det ikke er dig der er syg eller fejler noget at du ikke har kunnet skrive. Kjære Henrich, du må undskylde Peder, at han ikke har skrevet til dig, han vilde allerede have skrevet før november, men saa var han i daarligt humør over Edvard og vilde først se om han kom derfra eller hvordan det gik med ham. Men da saa det nu er forbi at de nu flyttet fra Ussinggaard saa kom det andet i vejen for os. Johannes han kom til at ligge syg først i november og ligger endnu. Vi havde ikke troet at han havde levet, men nu er det lidt bedre med ham, men det er vist endnu tvivlsomt om han kommer sig eller ikke kjære Henrich. Du kan ikke tro, hvor meget han har lidt og lider og moder ogsaa ved at se paa hans elendighed og saa ingen ro, hverken dag eller nat. Det er dog et stort gode for os, at moder hun er nogenlunde rask i denne tid. Der er to senge i sovekammeret saadan at vi kan bære ham af den ene seng og i den anden. Bøl han hjælper morgen og aften at flytte ham. Det er en hævelse paa brystet, det begyndte som en byld saa vi troede det var en almindelig byld, men vi hentede alligevel strax lægen, da det var paa saa vanskelig et sted, han skar et lille hul og saa skulle der grød paa, men det blev jo længere jo værre, saa maatte vi hente ham igen, saa blev det skaaret længere ned, der kom 2 underkopper fulde af materie og saa maatte vi blive ved med grød og saa mente lægen nu vilde det hjælpe, men han maatte skære 2 gange til. Dagen før nytårsaften blev der skaaret 4de gang og da havde han overskaaret en temmelig stor aare, for lidt efter han var kørt gav blodet sig til at strømme deraf. Kjære Henrich du kan ikke tænke dig vor angst. Vi troede han var død med det samme vi kunde ikke faa blodet standset. Men endelig blev det dog standset, han var saa mat at han i flere dage ikke kunne røre en arm, han maatte ligge hele natten i alt blodet, vi turde ikke

røre ham for at det ikke skulde begynde igen. Vi maatte om morgenen skære hans skjorte og trøje af ham. Nu er han dog noget bedre, men han er jo mat og saa ogsaa øm og daarlig nu har han ogsaa lagt hul paa hans ben og han kan ikke saa meget som røre hans hoved og saa smerter det store saar ham jo saa meget. Det er en mærkelig sygdom. Lægen har aldrig fundet saadan et tilfælde før. Saa du kan tro kære Henrik vi har ikke havdt det godt. Fader har et par gange været syg et par dage og han er jo altid dårlig, med Edvard er det jo dog en elendighed han er med hans kone i Gram og Gud ved hvorledes han skal komme i gang igen han eier nu ingen ting og skylder Broge penge og mange regninger i Horsens. Kunde vi dog nu snart faa brev fra dig og høre at du er rask det kunde dog trøste os lidt især vor kjære moder. Forvalter Hansen han var her nytårsdag. Ham skulde vi hilse dig fra og ønske dig et glædeligt nytår, han sagde Gud ved hvor Henrich har spist til nytårsaften i aar. Winther fra Overby var her nu i dette øjeblik, han fortalte, at fæstemand Hansens datter fra Aarhuus, hun var hos dem, hun var bleven forlovet med madam Vinyhers broder, han er fuldmægtig hos Hansen. Hun havde fortalt dem, at hun godt kendte dig. Peter og jeg havde bestemt at skrive saadan at du kunde faa brev til din fødselsdag, men nu er det bleven for sildig jeg vilde have sendt dig mit visitkort, men jeg synes at det jeg har ligner saa daarlig saa jeg vil vente til jeg faar et bedre saa skal jeg sende dig et. Nu vil vi allesammen gratulere dig til din fødselsdag og ønske dig alt muligt held og lykke og helbred og sundhed, som dog er det vigtigste af alt. Kjære Henrich nu maa jeg nok slutte for denne gang, nu tænker jeg at broder Peter han skriver dig et langt brev. Nu skal jeg hilse dig mange gange fra moder og fader og Johannes og kjærligst hilses du af din hengivne Andine. Glædeligt nytår ønsker vi dig kjære Henrich. Skriv nu snart. Fra Edvard og hans kone skal jeg hilse dig. Edvard kan snart vente sig en lille arving. Jeg fik i

julen en smuk skrivemappe hvori der var en seddel hvorpaa stod fra Henrich og Peter. Jeg maa derfor takke dig
(underskrevet Lev vel kjære Henrich)

...

4: Sidste livstegn var et ekspresbrev, dateret uden dato Sebastopol Hill Melbourne, modtaget 25/5 1867. Kjære søster. Jeg modtog hændelsesvis Peters brev i dag med den sørgelige underretning at kjære fader er død. Jeg er nu ikke oplagt til at skrive noget langt brev kjære søster, mit humør er ikke efter det for øjeblikket. Jeg er paa vejen til en ny plads og vil forsøge det, jeg har endnu 300 engelske mil at gaa. Jeg skriver dette brev paa et hotel, saa snart jeg kommer til mit bestemmelsessted skal du faa et længere brev fra mig og skal jeg sige dig når jeg kommer hjem. Jeg tænker jeg kan tjene nogen penge hvor jeg går hen og kommer hjem til sommer. Hils elskede dyrebare moder mange gange fra mig og sig hende jeg er ved godt helbred, og vil snart se hende haaber jeg. Hils mine brødre meget fra mig og ønsk dem alle glædelig jul og nyt aar. Min jul bliver vist ikke meget glædelig. Du hilses selv kjære søster fra din hengivne broder Henrich. PS trøst moder saa godt du kan, og sig hende være ved godt mod, måske jeg kan være heldig, og komme hjem med en hel slump penge. Hils Edwards kone fra mig. Tak Edvard for det han er saa flittig med at skrive mig til, han vil modtage et brev fra mig næste gang jeg skriver (underskrevet din hengivne Henrich)